

Intresse för kultur

Kulturfakta 2025:8

Postadress:

Box 1001
405 21 Göteborg

Besöksadress:

Södra Vägen 54

Telefon:

031-395 20 00

E-post:

info@kulturanalys.se

Webbplats:

www.kulturanalys.se

© Myndigheten för kulturanalys 2025

Formgivning: Bazooka

Myndigheten för kulturanalys

Intresse för kultur

Kulturfakta 2025:8

Innehåll

Förord.....	3
Sammanfattning.....	4
Olika stort intresse för olika kulturområden	4
Flera samband mellan intresse och bakgrundsfaktorer	4
Tydliga samband mellan intresse och kulturvanor	4
Inledning.....	5
Material och metod.....	5
Datainsamling, urval och svarsfrekvens.....	6
Undersökningens frågor om kulturintresse	6
Undersökningens frågor om bakgrundsfaktorer.....	7
Invånarnas kulturintresse 2023	9
Invånarnas intresse för olika kulturområden	9
Kulturintresse och olika bakgrundsfaktorer	10
Kvinnor är mer kulturintresserade än män	10
Intresset för olika kulturområden varierar med ålder	11
Intresset för kultur varierar med inkomst.....	12
Kulturintresset är störst bland högutbildade.....	12
Kulturintresset störst i storstäderna.....	13
Störst kulturintresse finns i tjänstemannahem	13
De olika bakgrundsfaktorernas separata betydelse	15
Hur hänger intresset ihop med kulturdeltagandet?	18
Avslutande analys och diskussion.....	20
Referenser.....	21
Bilaga.....	22
Bilaga 1	22
Bilaga 2	34

Förord

Myndigheten för kulturanalys (Kulturanalys) publicerar regelbundet rapporter om invånarnas kulturvanor. Kulturanalys samverkar med SOM-institutet vid Göteborgs universitet som i sina årliga enkätundersökningar på temana samhälle, opinion och medier ställer frågor om kulturaktiviteter till invånare mellan 16 och 90 år. I 2023 års insamling ställde vi för första gången frågor om invånarnas intresse för olika kulturområden. Undersökningen är en del av arbetet med att fördjupa kunskapen om invånarnas kulturvanor och olika gruppers möjlighet att ta del av den kultur som de är intresserade av. Statistiken om invånarnas kulturintresse sätts i rapporten i relation till olika bakgrundsfaktorer som kön, ålder, utbildningsnivå, inkomst och geografisk hemvist men också till invånarnas faktiska kulturvanor.

Göteborg i november 2025

Mats Granér
Myndighetschef

Sammanfattning

I denna rapport presenterar Myndigheten för kulturanalys (Kulturanalys) resultaten från en undersökning av invånarnas intresse för olika kulturområden. Rapporten kartlägger invånarnas intresse för 12 olika kulturområden och bygger på frågor som ingick i den nationella SOM-undersökningen 2023. Intresset för de olika kulturområdena analyseras i relation till demografiska, geografiska och socioekonomiska bakgrundsfaktorer och till invånarnas faktiska deltagande i olika kulturaktiviteter.

Olika stort intresse för olika kulturområden

Av de kulturområden som undersökts i rapporten är intresset störst för musik. Nästan 90 procent av invånarna är intresserade av musik, medan runt 70 procent är intresserade av film, läsning och kulturarv/historia. Minst är intresset för dans och de skapande aktiviteterna skriva och teckna/måla där intresset ligger på mellan 30 och 35 procent. Närmare hälften av invånarna är intresserade av kulturområdena teater/föreställningar och konst, och ungefär 40–45 procent är intresserade av digitala såväl som analoga spel, och av handarbete/hantverk.

Flera samband mellan intresse och bakgrundsfaktorer

Intresset för de olika kulturområdena samvarierar i stor utsträckning med bakgrundsfaktorer som kön, ålder, inkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist och social tillhörighet. Kön, ålder och utbildningsnivå är de bakgrundsfaktorer som uppvisar flest direkta samband med intresset för olika kulturområden. Kvinnor är, oberoende av andra bakgrundsfaktorer, mer intresserade än män av 8 av 12 kulturområden. Högutbildade är, oberoende av andra bakgrundsfaktorer, mer intresserade av 7 kulturområden jämfört med personer med medelhög eller låg utbildning. När det gäller ålder varierar intresset för olika kulturområden mellan åldrarna. Sammanfattningsvis är välutbildade personer, kvinnor, personer bosatta i storstäder och boende i tjänstemannahem intresserade av fler kulturområden än andra.

Tydliga samband mellan intresse och kulturvanor

Intresset för ett kulturområde uppvisar ett tydligt samband med deltagande i kulturaktiviteter inom det specifika kulturområdet. Analysen visar samtidigt att de som exempelvis är intresserade av konst respektive teater/föreställningar deltar i en större bredd av kulturaktiviteter, medan de som exempelvis är intresserade av dans, musik, teckna eller måla, digitala och analoga spel främst deltar i kulturaktiviteter med direkt koppling till dessa kulturområden.

Inledning

Myndigheten för kulturanalys (Kulturanalys) publicerar regelbundet rapporter om invånarnas kulturvanor i Sverige. För detta ändamål samverkar Kulturanalys med SOM-institutet vid Göteborgs universitet, som i sina årliga enkätundersökningar ställer frågor till invånare mellan 16 och 90 år, bland annat om deras kulturaktiviteter. Utgångspunkten för dessa frågor är det kulturpolitiska målet att ”alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet” och att kulturpolitiken ska ”främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor” (prop. 2009/10:3, s. 26).

För att fördjupa kunskapen om invånarnas kulturvanor och möjligheter att delta i kulturlivet ställdes i 2023 års SOM-undersökning för första gången frågor om invånarnas intresse för olika kulturområden. I denna rapport sätts intresset i relation till olika bakgrundsfaktorer, men också till deltagandet i olika kulturaktiviteter. På så sätt är undersökningen också ett sätt att öka kunskapen om hur intresset för kultur skiljer sig åt mellan olika grupper och om invånarna tar del av den kultur de är intresserade av. Rapporten vägleds av följande frågor:

1. Hur ser invånarnas intresse för kultur ut?
2. I vilken utsträckning är intresset för kultur kopplat till olika bakgrundsfaktorer?
3. I vilken utsträckning hänger intresset samman med deltagande i olika kulturaktiviteter?

Rapporten är disponerad så att vi i inledningen beskriver dataunderlaget och hur det har samlats in och bearbetats. Därefter följer ett kapitel där invånarnas intresse för olika kulturområden beskrivs på övergripande nivå, i relation till olika bakgrundsfaktorer och kopplat till det faktiska deltagandet i olika kulturaktiviteter. Till sist följer en kort avslutande analys och diskussion. I bilaga 1 visas grafer över intresset för de 12 kulturformerna uppdelat på de olika bakgrundsfaktorena. I bilaga 2 finns tabeller med resultat av de statistiska analyserna.

Material och metod

Data till Kulturanalys rapporter om kulturvanor samlas in av SOM-institutet vid Göteborgs universitet, som årligen genomför frågeundersökningar på temana samhälle, opinion och medier i syfte att belysa hur invånarnas vanor och attityder förändras över tid. Nedan beskrivs i korthet datainsamling, urval, svarsfrekvens och representativitet för SOM-undersökningen 2023. En utförlig metoddokumentation från den nationella SOM-undersökningen 2023 finns tillgänglig på institutets webbplats (SOM-institutet, 2024a).

Datainsamling, urval och svarsfrekvens

SOM-institutet skickar varje höst ut enkäter till ett urval av invånare mellan 16 och 90 år. År 2023 ingick totalt 26 250 personer och undersökningen delades upp på sju olika frågeformulär. Kulturanalys frågor om kulturvanor och kulturintresse ställdes i ett av frågeformulären med en sammanlagd population på 3 750 personer. Svarsfrekvensen för undersökningen i sin helhet var 48 procent (SOM-institutet, 2024b). Svarsgruppens demografiska representativitet är generellt god, med undantag för de yngre åldersgrupperna som är underrepresenterade, vilket försvårar analysen av skillnader i kulturintresse kopplat till ålder.

Undersökningens frågor om kulturintresse

Frågorna om kulturintresse i SOM-undersökningen 2023 var formulerad enligt följande: "Hur intresserad är du i allmänhet av följande?" Den svarande får ta ställning till sitt intresse för 12 olika kulturområden (se faktarutan nedan) och om den är "inte alls intresserad", "inte särskilt intresserad", "ganska intresserad", "mycket intresserad" eller "extremt intresserad". I resultatredovisning och analys benämns de som är ganska, mycket eller extremt intresserade som "intresserade", medan övriga benämns som "inte intresserade".

Följande tolv kulturområden ingick i undersökningen:

- konst
- kulturarv/historia
- film
- musik
- läsning
- handarbete/hantverk
- teckna/måla
- skriva
- dans
- teater/föreställningar
- brädspel/rollspel/sällskapsspel
- datorspel/mobilspel/tv-spel.

Undersökningens frågor om bakgrundsfaktorer

Beskrivningen av invånarnas intresse för olika kulturområden kopplas i rapporten till ett antal demografiska, socioekonomiska och geografiska bakgrundsfaktorer som det ställs frågor om i SOM-undersökningen. Rapporten är i första hand deskriptiv och gör inte anspråk på att kunna uttala sig om kausala samband mellan bakgrundsfaktorerna och intresset eller deltagandet i olika kulturaktiviteter. Nedan görs en kortfattad beskrivning av de olika bakgrundsfaktorerna som tas hänsyn till i rapporten.

Demografiska faktorer: kön och ålder

I undersökningen ställs frågor om kön och ålder. Resultaten presenteras uppdelade på kvinnor och män och på de fyra åldersgrupperna 16–29 år, 30–49 år, 50–64 år och 65–90 år.

Socioekonomiska faktorer: utbildningsnivå, hushållsinkomst och social tillhörighet

I undersökningen ställs frågor om utbildningsnivå, inkomst och social tillhörighet. När det gäller utbildning presenteras resultaten uppdelat på "låg utbildning" (max grundskola eller motsvarande), "medelhög utbildning" (max gymnasium eller motsvarande) och "hög utbildning" (studier vid högskola eller universitet, med eller utan examen). När det gäller inkomst undersöks den sammanlagda inkomsten i den svarandes hushåll. Den angivna inkomsten justeras så att nivån ska spegla det konsumtionsutrymme hushållet har. Den justerade hushållsinkomsten delas in i kategorierna "låg" som avser ett årligt konsumtionsutrymme på max 200 000 kr, "medel" som avser 200 001–600 000 kr i konsumtionsutrymme och "hög" som avser mer än 600 000 kr i konsumtionsutrymme.

När det gäller social tillhörighet får den svarande beskriva vilken typ av hem den lever i för tillfället. Alternativen som ges är "arbetarhem", "jordbrukarhem", "tjänstemannahem", "högre tjänstemannahem" och "företagarhem". Tjänstemannahem och högre tjänstemannahem har i analysen slagits samman till en grupp. Antal svarande som uppgav jordbrukarhem var så få att de har tagits bort ur analysen.

Geografiska faktorer: geografisk hemvist

I undersökningen ställs frågor om den svarandes geografiska hemvist. Alternativen har i analysen slagits samman till "landsbygd", "mindre tätort", "större tätort/stad" och "storstad". Kategorin storstad omfattar boende i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Analysen av intresse kopplat till bakgrundsfaktorer och kulturvanor

I rapporten beskrivs intresset för kultur utifrån de olika bakgrundsfaktorerna. Detta görs för att belysa eventuella skillnader i intresse bland invånarna. Fokus ligger på att beskriva statistiskt säkerställda skillnader.

I nästa steg identifieras vilka samband mellan intresset för kultur och olika bakgrundsfaktorer som kvarstår när man med en regressionsanalys kontrollerar för variationer i övriga bakgrundsfaktorer. I en deskriptiv analys kan ett resultat exempelvis vara att personer med låg inkomst tar del av kulturutbudet i mindre utsträckning än personer med högre inkomstnivåer. En fördjupad statistisk analys kan dock visa att sambandet främst är kopplat till individernas utbildningsnivå eller ålder. På så sätt är det möjligt att undersöka vilka samband som håller, och vilka som försvagas när flera faktorer tas hänsyn till samtidigt. Kulturanalys har tidigare konstaterat att utbildning är den bakgrundsfaktor som vanligen har starkast samband med invånarnas kulturvanor (Myndigheten för kulturanalys 2017, s. 43).

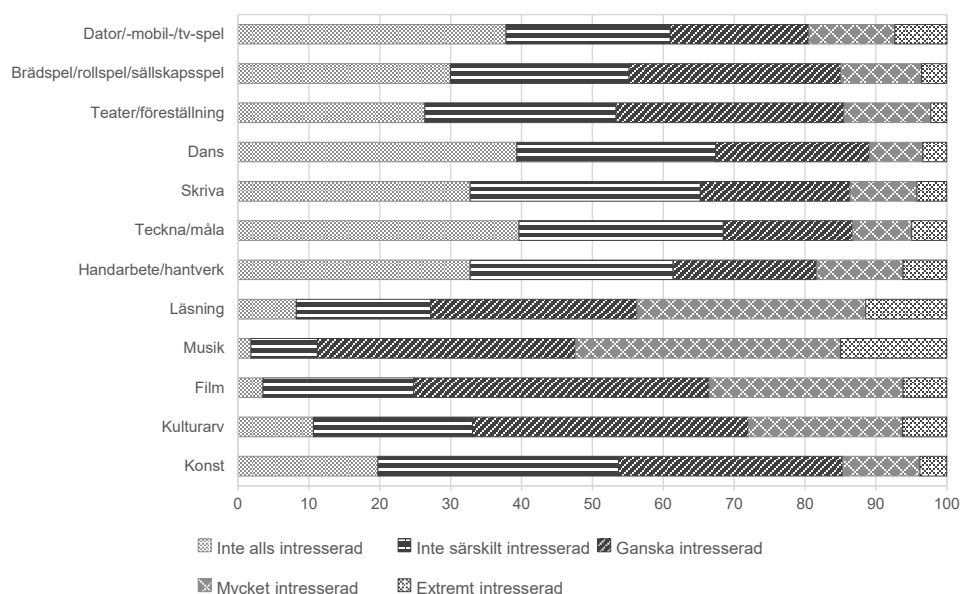
Invånarnas kulturintresse 2023

Det här kapitlet inleds med en generell beskrivning av invånarnas intresse för olika kulturområden. Sedan följer en deskriptiv redogörelse för skillnaderna i invånarnas kulturintresse utifrån de demografiska, socioekonomiska och geografiska bakgrundsfaktorer som ingår i undersökningen. På detta följer en fördjupad analys av olika bakgrundsfaktorer samband med intresset för olika kulturområden. Avslutningsvis analyseras sambandet mellan kulturintresse och det faktiska deltagandet i olika kulturaktiviteter.

Invånarnas intresse för olika kulturområden

I figur 1 nedan visas invånarnas intresse för olika kulturområden. Störst är intresset för musik, där nästan 90 procent är ganska, mycket eller extremt intresserade (benämns härnäst som ”intresserade”). Över 70 procent är intresserade av film och läsning, och även kulturarv är ett område som intresserar en stor majoritet av invånarna. Minst är intresset för dans, att skriva och att teckna/måla där drygt 30 procent uppger att de är intresserade. Mellan 40 och 50 procent är intresserade av teater/föreställningar, konst och brädspel/rollspel/sällskapsspel.

Figur 1. Invånarnas kulturintresse inom de 12 kulturområdena

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Kulturintresse och olika bakgrundsfaktorer

I tabell 1 beskrivs signifikanta skillnader i invånarnas kulturintresse utifrån de olika bakgrundsfaktorerna. När det gäller olika åldersgrupper och utbildningsnivåer finns statistiskt säkerställda skillnader i intresse för samtliga kulturområden. Även för övriga bakgrundsfaktorer finns statistiskt säkerställda skillnader för en majoritet av kulturområdena. Intresset bland kvinnor och män skiljer sig exempelvis för samtliga kulturområden förutom kulturarv/historia, film och musik. När det gäller olika inkomstgrupper skiljer sig intresset för samtliga kulturområden förutom läsning, och när det gäller social tillhörighet skiljer sig intresset för samtliga kulturområden förutom handarbete/hantverk och brädspel/rollspel/sällskapsspel. Även vad gäller den geografiska hemvisten finns det skillnader i intresset för en majoritet av kulturområdena.

Tabell 1. Skillnader i intresse kopplat till bakgrundsfaktorer – sammanfattning

Kulturområde	Kön	Ålder	Hushållsinkomst	Utbildning	Stad/land	Typ av hem
Konst	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Kulturarv/historia	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Film	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Musik	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Läsning	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
Handarbete/hantverk	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej
Teckna/måla	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja
Skriva	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Dans	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja
Teater/föreställningar	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Brädspel/rollspel/sällskapsspel	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej
Dator-/mobil-/tv-spel	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Kvinnor är mer kulturintresserade än män

Av tabell 2 framgår att kvinnor generellt sett är mer intresserade än män av 8 av de 12 kulturområdena. Det enda kulturområde där män är mer intresserade än kvinnor är datorspel/mobilspel/tv-spel. Kvinnor och män är som grupper ungefär lika intresserade av musik, film och kulturarv/historia.

Tabell 2. Kvinnors och mäns kulturintresse

Kulturområde	Störst intresse
Konst	Kvinnor
Kulturarv/historia	Ingen skillnad
Film	Ingen skillnad
Musik	Ingen skillnad
Läsning	Kvinnor
Handarbete/hantverk	Kvinnor
Teckna/måla	Kvinnor
Skriva	Kvinnor
Dans	Kvinnor
Teater/föreställningar	Kvinnor
Brädspel/rollspel/sällskapsspel	Kvinnor
Dator-/mobil-/tv-spel	Män

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Intresset för olika kulturområden varierar med ålder

Av tabell 3 framgår att intresset för olika kulturområden skiljer sig för olika åldersgrupper. Yngre (16–29 år) är de som är mest intresserade av musik, handarbete/hantverk, teckna/måla, skriva och datorspel/mobilspel/tv-spel. När det gäller film är intresset i stället störst i åldersgrupperna 30–49 och 50–65 år, medan intresset för teater/föreställningar är jämnstort i åldersgrupperna från 30 år och uppåt. Den äldsta åldersgruppen (64–90 år) har det största intresset för konst och läsning, medan åldersgruppen 30–49 år är de som är mest intresserade av dans och brädspel/rollspel/sällskapsspel. Generellt sett är den yngre åldersgruppen (16–29 år) intresserade av fler kulturområden än de äldre åldersgrupperna. En tendens är också att intresset för kulturområden som i stor utsträckning är förknippade med besöksaktiviteter ökar med åldern.

Tabell 3. Olika åldersgruppers kulturintresse

Kulturområde	Åldersgrupp med störst intresse
Konst	65–90 år
Kulturarv/historia	50–64 år
Film	30–49, 50–64 år
Musik	16–29 år
Läsning	65–90 år
Handarbete/hantverk	16–29 år
Teckna/måla	16–29 år
Skriva	16–29 år
Dans	30–49 år
Teater/föreställningar	30–49, 50–64, 65–90 år
Brädspel/rollspel/sällskapsspel	30–49 år
Dator-/mobil-/tv-spel	16–29 år

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Intresset för kultur varierar med inkomst

Som framgår av tabell 4 uppger personer från olika inkomstgrupper intresse för olika kulturområden. Personer som bor i hushåll med låg inkomst är de som är mest intresserade av handarbete/hantverk, teckna/måla, skriva, dans och dator-/mobil-/tv-spel. Personer från höginkomsthushåll är i stället de som är mest intresserade av konst, kulturarv/historia, film och teater/föreställningar. Personer från hushåll med medelhög inkomst är mer intresserade än andra av musik och brädspel/rollspel/sällskapsspel. En tendens är att kulturområden som i stor utsträckning är förknippade med besöksaktiviteter främst intresserar personer från hushåll med högre inkomster, medan kulturområden som kräver mindre ekonomiska utgifter i större utsträckning intresserar personer från hushåll med lägre inkomster.

Tabell 4. Olika inkomstgruppers kulturintresse

Kulturområde	Inkomstgrupp med störst intresse
Konst	Hög
Kulturarv/historia	Hög
Film	Hög
Musik	Medel
Läsning	Ingen skillnad
Handarbete/hantverk	Låg
Teckna/måla	Låg
Skriva	Låg
Dans	Låg
Teater/föreställningar	Hög
Brädspel/rollspel/sällskapsspel	Medel
Dator-/mobil-/tv-spel	Låg

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Kulturintresset är störst bland högtbildade

När undersökningspopulationen delas efter utbildningsnivå är det tydligt att personer med hög utbildning är de som är mest intresserade av de olika kulturområdena (se tabell 5). Personer med hög utbildning är som grupp är mer intresserade av alla kulturområden utom två jämfört med de som har medelhög eller låg utbildning. Personer med medelhög utbildning är dock i större utsträckning än andra intresserade av handarbete och datorspel/mobilspel/tv-spel. Tillsammans med högtbildade är de också mer intresserade av musik. Personer med låg utbildning uppvisar ett lägre intresse för samtliga kulturområden än de andra utbildningsnivåerna.

Tabell 5. Kulturintresset bland grupper med olika utbildningsnivå

Kulturområde	Utbildningsnivå med störst intresse
Konst	Hög
Kulturarv/historia	Hög
Film	Hög
Musik	Medel, hög
Läsning	Hög
Handarbete/hantverk	Medel
Teckna/måla	Hög
Skriva	Hög
Dans	Hög
Teater/föreställningar	Hög
Brädspel/rollspel/sällskapsspel	Hög
Dator-/mobil-/tv-spel	Medel

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Kulturintresset störst i storstäderna

När undersökningspopulationen delas upp utifrån geografisk hemvist är det tydligt att kulturintresset är större bland de som bor i de tre största städerna i Sverige (se tabell 6). Storstadsborna har störst intresse för 7 av 12 kulturområden och dominerar intresset för kulturområden som är förknippade med besöksaktiviteter såsom konst, kulturarv/historia, film och teater/föreställningar. Personer boende på landsbygd dominerar intresset för ett kulturområde, handarbete/hantverk, medan intresset för datorspel/mobilspel/tv-spel är störst i mindre och större tätorter.

Tabell 6. Kulturintresset utifrån geografisk hemvist

Kulturområde	Geografisk hemvist med störst kulturintresse
Konst	Storstad
Kulturarv/historia	Storstad
Film	Storstad
Musik	Storstad
Läsning	Storstad
Handarbete/hantverk	Landsbygd
Teckna/måla	Ingen skillnad
Skriva	Storstad
Dans	Ingen skillnad
Teater/föreställningar	Storstad
Brädspel/rollspel/sällskapsspel	Ingen skillnad
Dator-/mobil-/tv-spel	Mindre tätort, större tätort

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Störst kulturintresse finns i tjänstemannahem

När det gäller social tillhörighet är personer tillhörande tjänstemannahem mer kulturintresserade än andra (se tabell 7). Denna grupp dominerar intresset för 6 av 12 kulturområden. Personer från arbetarhem är de som är mest intresserade av datorspel/mobilspel/tv-spel. För övriga kulturområden finns inga statistiskt

säkerställda skillnader mellan personer med olika social tillhörighet. När det gäller musik, handarbete/hantverk, teckna/måla, dans och brädspel/rollspel/sällskapsspel finns med andra ord inga tydliga skillnader i intresse mellan personer från tjänstemannahem, företagarhus och arbetarhus.

Tabell 7. Kulturintresse utifrån social tillhörighet

Kulturområde	Social tillhörighet med störst intresse
Konst	Tjänstemannahem
Kulturarv/historia	Tjänstemannahem
Film	Tjänstemannahem
Musik	Ingen skillnad
Läsning	Tjänstemannahem
Handarbete/hantverk	Ingen skillnad
Teckna/måla	Ingen skillnad
Skriva	Tjänstemannahem
Dans	Ingen skillnad
Teater/föreställningar	Tjänstemannahem
Brädspel/rollspel/sällskapsspel	Ingen skillnad
Dator-/mobil-/tv-spel	Arbetarhus

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Sammanfattningsvis skiljer sig kulturintresset mellan kvinnor och män, mellan olika åldersgrupper, mellan personer med olika inkomst- och utbildningsnivå, mellan personer från geografisk hemvist och mellan personer med olika social tillhörighet. Skillnaderna är flest mellan personer med olika utbildningsnivå där högutbildade är mest intresserade av 10 av de 12 kulturområdena. Den näst största skillnaden är den mellan kvinnor och män där kvinnor är oftare intresserade av 8 av 12 kulturområden. Den tredje största skillnaden är att personer boende i de tre storstäderna är oftare intresserade av 7 av 12 kulturområden. Social tillhörighet är den bakgrundsfaktor som utifrån denna deskriptiva sammanställning spelar minst roll. För 5 av 12 kulturområden finns det inga statistiskt säkerställda skillnader mellan den sociala tillhörigheten och intresset.

Redogörelsen hittills är deskriptiv. Den beskriver hur intresset för olika kulturområden ser ut bland invånarna när man delar upp dessa utifrån olika bakgrundsfaktorer. Dock säger redogörelsen ovan ingenting om hur de olika bakgrundsfaktorerna hänger samman, exempelvis om kvinnors större kulturintresse främst speglar en högre utbildningsnivå bland kvinnor, alltså om sambandet är indirekt snarare än direkt. I nästkommande avsnitt undersöks därför i vilken utsträckning sambanden mellan de enskilda bakgrundsfaktorerna och kulturintresset kvarstår när man med en regressionsanalys kontrollerar för variationer i övriga bakgrundsfaktorer. På så sätt kan vi fördjupa förståelsen för vilka bakgrundsfaktorer som har ett mer direkt samband med intresset för olika kulturområden.

De olika bakgrundsfaktorernas separata betydelse

För att kunna säga något om vilka bakgrundsfaktorer som har ett mer direkt samband med intresset för olika kulturområden har logistiska regressionsanalyser genomförts där effekten av varje bakgrundsfaktor har isolerats. Exempelvis undersöks sambandet mellan utbildningsnivån och intresset för de olika kulturområdena samtidigt som vi kontrollerar så att sambandet inte är beroende av någon annan bakgrundsfaktor, exempelvis kön, ålder eller inkomst. Regressionsanalyserna har inkluderat samtliga bakgrundsfaktorer som används tidigare i rapporten. Av tabell 8 framgår de samband mellan enskilda bakgrundsfaktorer och intresset för enskilda kulturområden som kvarstår när hänsyn tagits till samtliga bakgrundsfaktorer. Av tabellen framgår att kön, ålder och utbildningsnivå är de bakgrundsfaktorer som har ett direkt samband med intresset för flest kulturområden. Värt att notera är att kopplingen mellan inkomst, social tillhörighet och hemort å ena sidan, och intresse för kultur å den andra, försvinner för flera kulturområden när samtliga bakgrundsfaktorer inkluderas i analysen.

Tabell 8. Kulturområden där bakgrundsfaktorer har ett samband med intresset

	Antal kulturområden	Kulturområde
Kön	10	konst, kulturarv/historia, läsning, handarbete/hantverk, teckna/måla, skriva, dans, teater/föreställning, dator-/mobil-/tv-spel, brädspel/rollspel/sällskapsspel
Ålder	9	konst, kulturarv/historia, film, musik, läsning, teckna/måla, teater/föreställning, brädspel/rollspel/sällskapsspel, dator-/mobil-/tv-spel
Utbildningsnivå	9	konst, kulturarv, film, läsning, handarbete/hantverk, teckna/måla, skriva, dans, teater/föreställning
Hushållsinkomst	5	film, handarbete/hantverk, teckna/måla, skriva, dator-/mobil-/tv-spel
Geografisk hemvist	4	konst, skriva, teater/föreställning, dator-/mobil-/tv-spel
Social tillhörighet	3	konst, läsning, teater/föreställning

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

I tabell 9 nedan utvecklas analysen ytterligare. I tabellen visas huruvida de enskilda bakgrundsfaktorerna är förknippade med att vara *mer* eller *mindre* intresserad av ett kulturområde när vi rensat för effekter av övriga bakgrundsfaktorer. I analysen av varje bakgrundsfaktor utgör ett värde en så kallad referenskategori, vilken de andra värdena jämförs med. När det gäller geografisk hemvist utgör exempelvis ”storstad” referenskategorin, vilken alla andra värden jämförs emot. Ett plustecken (+) innebär att benägenheten att vara intresserad av ett kulturområde är högre inom den angivna kategorin jämfört med referenskategorin. Ett minustecken (-) visar i stället en benägenhet att vara mindre intresserad av ett kulturområde jämfört med referenskategorin. Referenskategorierna är markerade med grå rad i tabellen.

Av Tabell 9 framgår att kvinnor, oberoende av övriga bakgrundsfaktorer, är mer benägna än män att vara intresserade av 8 av 12 kulturområden, medan de är mindre benägna än män att vara intresserade av 2 kulturområden (kulturarv/historia och datorspel/mobilspel/tv-spel). Utbildningsnivå får ett liknande genomslag där personer med hög utbildning har en benägenhet att, oberoende av övriga bakgrundsfaktorer, vara mer intresserade av 7 av 12 kulturområden, medan de med låg utbildning är benägna att vara mindre intresserade av 9 kulturområden jämfört med personer med medelhög utbildning. När det gäller inkomst är det noterbart att personer i mellaninkomst kategorin, oberoende av övriga bakgrundsfaktorer, är mer benägna att vara intresserade av 5 av 12 kulturområden än personer i höginkomsthushåll. Det är också noterbart att det saknas ett direkt samband mellan inkomst och intresse för 7 av kulturområdena.

När det gäller de olika bakgrundsfaktorernas betydelse kan det noteras att konst och teater/föreställningar är de kulturområden där flest bakgrundsfaktorer uppvisar ett samband med intresset. Att vara intresserad av teater/föreställningar hänger samman med ökad ålder oavsett de andra faktorerna, med att vara kvinna oavsett de andra faktorerna, med att vara högutbildad oavsett övriga faktorer, med att bo i storstad oavsett övriga faktorer och med att tillhöra tjänstemannahem oavsett övriga faktorer. När det i stället gäller intresset för musik har intresset bara ett direkt samband med ålder.

Tabell 9. Bakgrundsfaktorernas förklaring av kulturintressen

	Konst	Kulturarv /historia	Film	Musik	Läsning	Handarbete /hantverk	Teckna eller måla	Skriva	Dans	Teater eller föreställning	Brädspel, rollspel eller sällskapsspel	Dator-, tv- eller mobilspe
Ökande ålder	+	+	-	-	+		-			+	-	-
Kön												
Man (ref.)												
Kvinna	+	-			+	+	+	+	+	+	+	-
Utbildningsnivå												
Hög utbildning	+	+	+		+	-	+	+	-	+		
Låg utbildning	-	-	-		-	-	-	-	-	-		
Medelhög utbildning (ref.)												
Typ av geografisk hemvist												
Mindre tätort	-							-		-		+
Ren landsbygd	-							-		-		-
Stad eller större tätort								-		-		+
Storstad (Stockholm, Göteborg, Malmö) (ref.)												
Justerad hushållsinkomst												
200 001–600 000 kr			+			+	+	+				+
Max 200 000 kr			-			+	+	+				+
Mer än 600 000 kr (ref.)												
Typ av hem												
Arbetarhem	-				-					-		
Företagarhem	+				-					-		
Tjänstemannahem (ref.)												

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Hur hänger intresset ihop med kulturdeltagandet?

Avslutningsvis ska vi titta närmare på i vilken utsträckning personer med intresse för olika kulturområden tar del av olika kulturaktiviteter, alltså i vilken utsträckning intresset samvarierar med kulturvanorna.¹ I tabell 10 nedan visas hur intresset för olika kulturområden samvarierar med deltagande i olika kulturaktiviteter som frågats om i SOM-undersökningen.

Av tabell 10 framgår att intresset för konst är korrelerat med deltagande i flest kulturaktiviteter, nämligen besök på teater, museum, konstutställning, historisk sevärdhet, klassisk konsert eller opera och läsning. Intresse för teater/föreställningar samvarierar på ett liknande sätt med deltagande i olika typer av kulturaktiviteter.² I andra änden av spektret samvarierar intresset för musik, teckna/måla, film, dans, brädspel/sällskapsspel/rollspel och datorspel/mobilspel/tv-spel främst med de kulturaktiviteter som kan ses som direkt kopplade till det kulturområde personerna är intresserade av. Utifrån den kategorisering som gjorts av kulturområden och kulturaktiviteter förefaller intresset för vissa kulturområden hänga samman med deltagande i en större bredd av kulturaktiviteter. Ytterligare en sak som kan noteras är att deltagandet i olika besöksaktiviteter främst hänger samman med intresse för konst, teater/föreställningar och kulturarv/historia.³

¹ Analysen har gjorts med Spearmans rangkorrelation med vilken vi har mätt i vilken utsträckning det finns samband mellan intresset för olika kulturområden och deltagande i olika kulturaktiviteter.

² Korrelationen säger dock inget om i vilken riktning sambandet går, det vill säga om det är intresset som påverkar intensiteten i vanan eller om det är intensiteten i vanan som påverkar intresset. Om vi antar att intresset i viss mån påverkar hur ofta en person deltar i kulturaktiviteter kan vi också anta att ett ökat intresse leder till ökat deltagande i kulturaktiviteter.

³ Det bör också tilläggas att det finns kulturaktiviteter som inte samvarierar på ett tydligt sätt med intresset för något av de kulturområde som undersökts i rapporten. Exempel på sådana kulturaktiviteter är gått på rock-/popkonsert, gått på dansföreställning, lyssnat på ljudbok, sjungit i kör och spelat musikinstrument. Det betyder inte nödvändigtvis att intresse saknas, utan orsaken kan vara att de kulturområden som frågats om i undersökningen inte upplevs täcka in dessa kulturaktiviteter.

Tabell 10. Samvariationer mellan intresse för kultur och kulturaktiviteter

Antal korrelationer	Intresse	Kulturaktiviteter					
6	Konst	Sett på teater	Museum	Konstutställning	Besökt historisk sevärdhet	Sett på klassisk konsert/opera	Läst bok
5	Teater/föreläsning	Sett på teater	Museum	Konstutställning	Besökt historisk sevärdhet	Sett på klassisk konsert/opera	
4	Kulturarv/historia	Museum	Konstutställning	Besökt historisk sevärdhet	Besökt fornminne		
3	Skriva	Tecknat/målat	Skrivit dagbok/poesi	Besökt bibliotek			
2	Film	Bio	Sett på film				
2	Läsning	Konstutställning	Läst bok				
2	Handarbete/hantverk	Tecknat/målat	Handarbete/hantverk				
1	Teckna/måla	Tecknat/målat					
1	Musik	Lyssnat på musik					
1	Dans	Dansat					
1	Brädspel/ sällskapsspel/rollspel	Brädspel					
1	Dator-/tv-/mobilspe	Dator-/mobil-/tv-spel					

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Avslutande analys och diskussion

Intresset för olika kulturområden varierar relativt mycket i befolkningen, både generellt och utifrån olika bakgrundsfaktorer. Av de kulturområden som undersökts i rapporten är intresset störst för musik följt av film, läsning och kulturarv/historia. Minst är intresset för dans och de skapande aktiviteterna skriva och teckna/måla. Det finns skillnader i intresse för de olika kulturområdena utifrån flera olika bakgrundsfaktorer som kön, ålder, hushållets inkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist och social tillhörighet.

En mer djupgående analys av de olika bakgrundsfaktorernas betydelse visar att kön, ålder och utbildningsnivå är de bakgrundsfaktorer som, oberoende av andra faktorer, uppvisar tydligast samband med människors benägenhet att vara intresserade av olika kulturområden.

Av analysen framgår också att det finns ett samband mellan invånarnas intresse för olika kulturområden och deras deltagande i olika kulturaktiviteter. Det finns som väntat en korrelation mellan intresset för ett kulturområde och deltagande i aktiviteter inom det kulturområdet. Rapporten visar även att intresset för vissa kulturområden, som konst, teater/föreställningar och kulturarv/historia, är förknippat med deltagande i en bredd av kulturaktiviteter. För andra kulturområden, som exempelvis digitala och analoga spel eller musik, är främst intresset förknippat med deltagande i aktiviteter som ligger nära det kulturområde man är intresserad av.

Det finns skäl att göra ytterligare undersökningar av kopplingen mellan invånares intresse och deltagande och i vilken utsträckning det finns en diskrepans däremellan, och vad den i så fall kan bero på. Analysen säger ingenting om vilket håll sambandet går, det vill säga om det är intresse som föregår deltagande, eller om deltagande föregår eller bidrar till intresse. Även detta är därför ett område som fortsatt behöver undersökas.

Referenser

Myndigheten för kulturanalys (2024). *Kulturvanor 2024*. Kulturfakta 2024:4. Göteborg: Myndigheten för kulturanalys.

Myndigheten för kulturanalys (2017). *Kulturvanor: Socioekonomiska analyser och tidstrender*. Kulturfakta 2017:2. Stockholm: Myndigheten för kulturanalys.

Myndigheten för kulturanalys (2023). *Att bredda deltagandet i kulturlivet*. Rapport 2023:2. Göteborg: Myndigheten för kulturanalys.

Proposition 2009/10:3. *Tid för kultur*. Stockholm 2009.

SOM-institutet (2024a). *Den nationella SOM-undersökningen 2023: En metodöversikt*. SOM-rapport nr 2024:4. SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

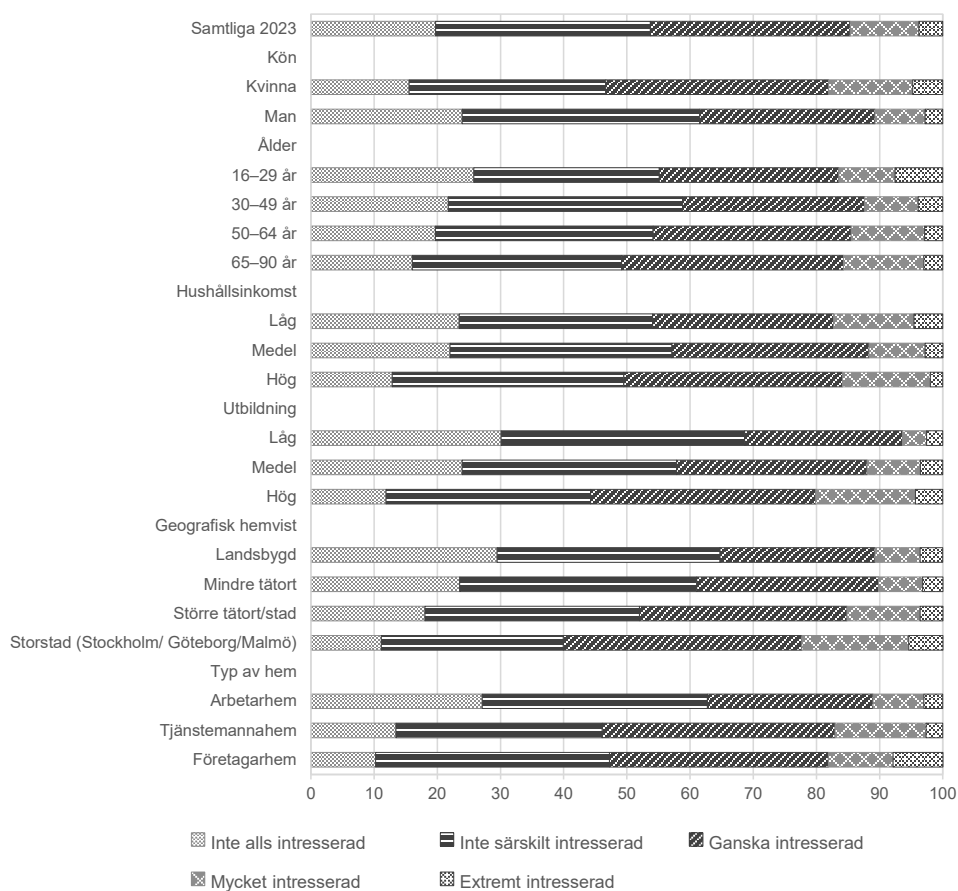
SOM-institutet (2024b). *Frågeformulär och kodböcker*. Tillgänglig: www.gu.se/sites/default/files/2024-04/Riks-6%202023.pdf (hämtad 2024-05-21).

Bilaga

Bilaga 1

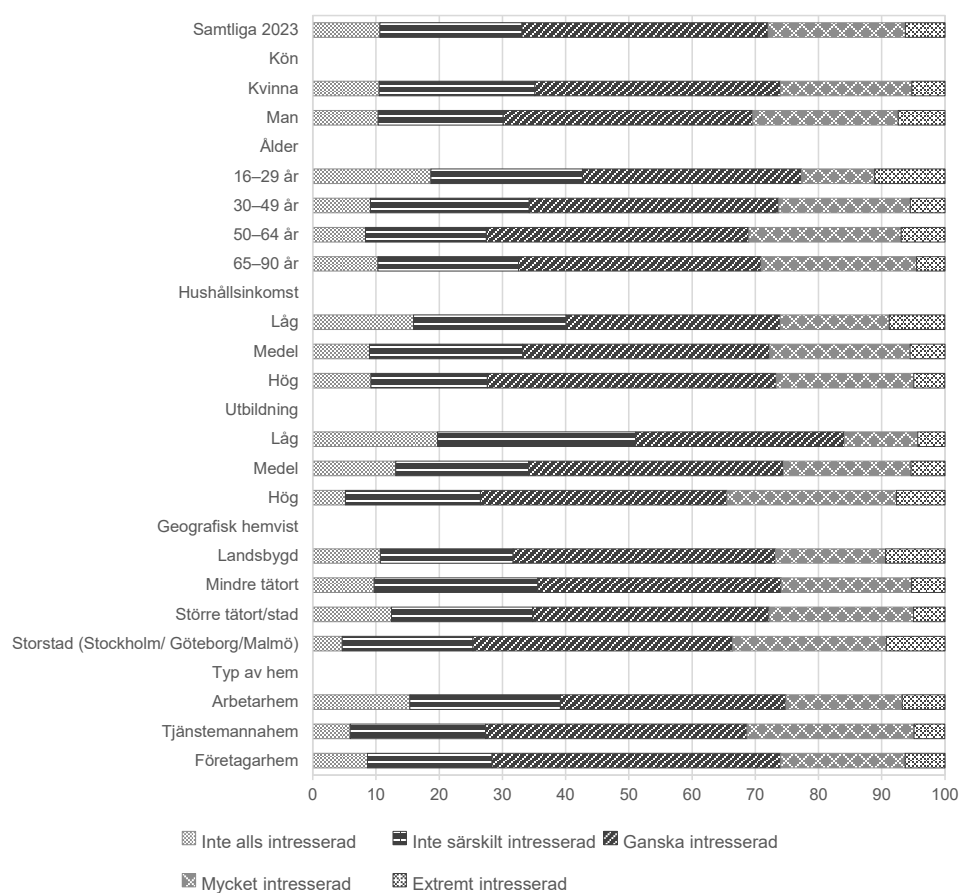
Bilaga 1 innehåller en grafisk presentation av hur intresset för de olika kulturområdena fördelar sig över samtliga bakgrundsfaktorer.

Figur 2. Intresse för konst, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

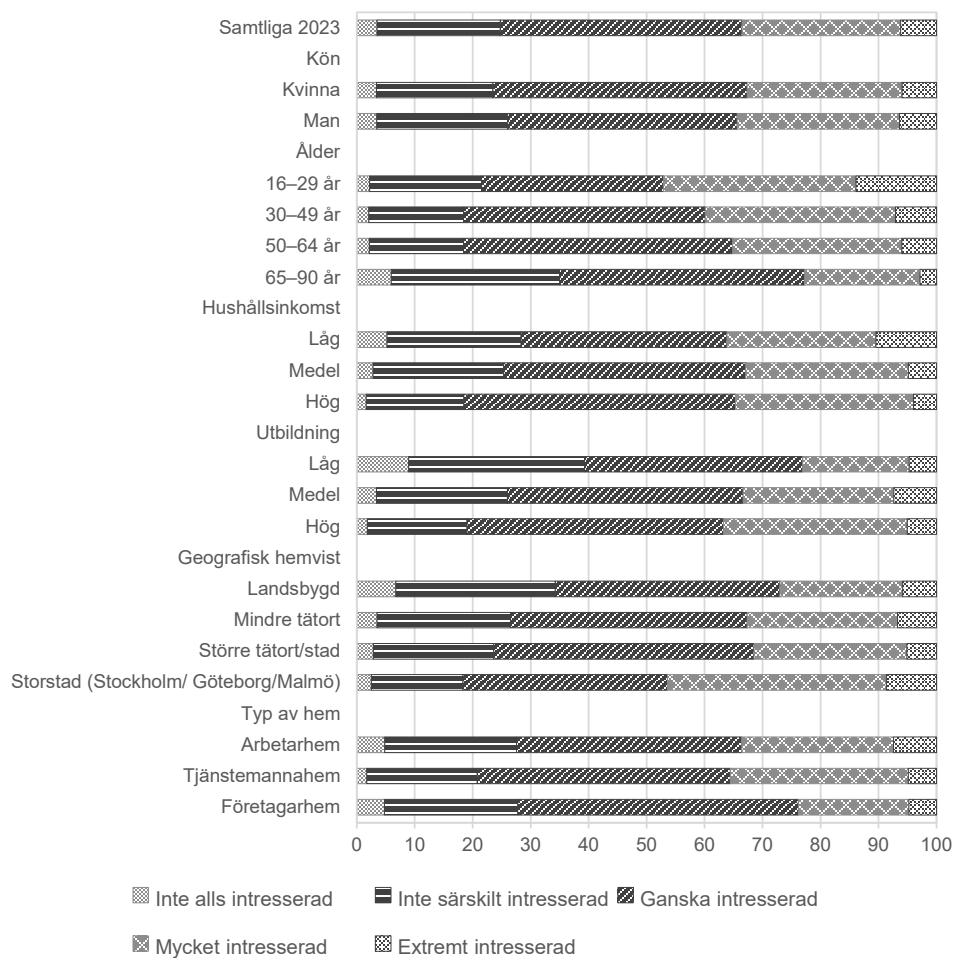
Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 3. Intresse för kulturarv/historia, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

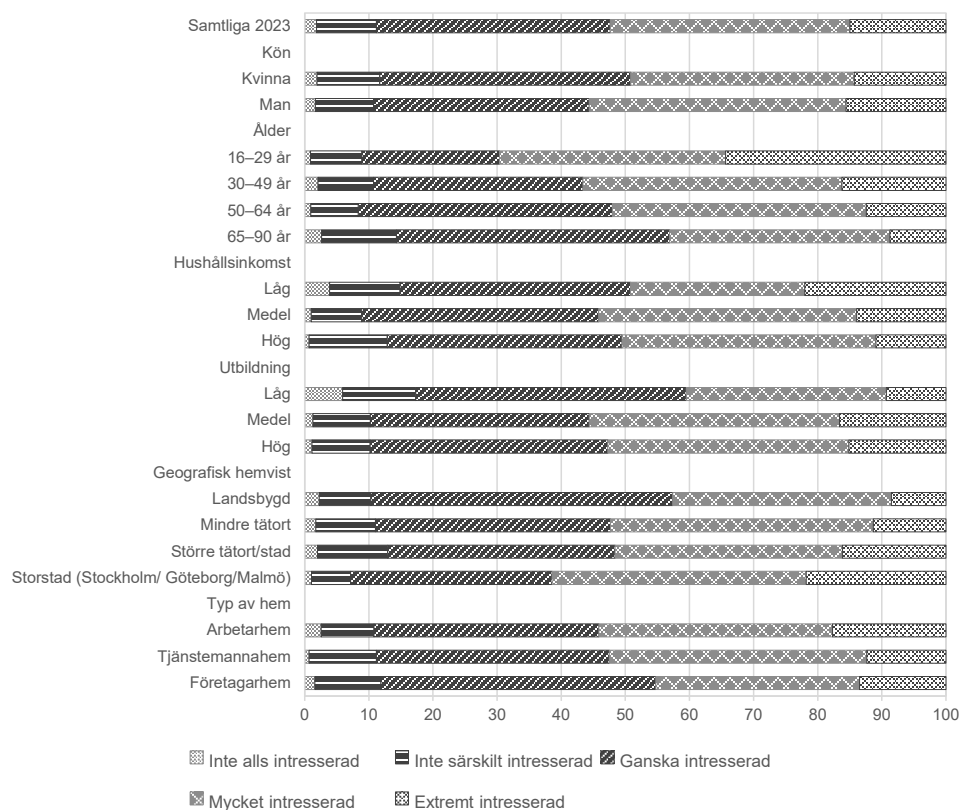
Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 4. Intresse för film, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

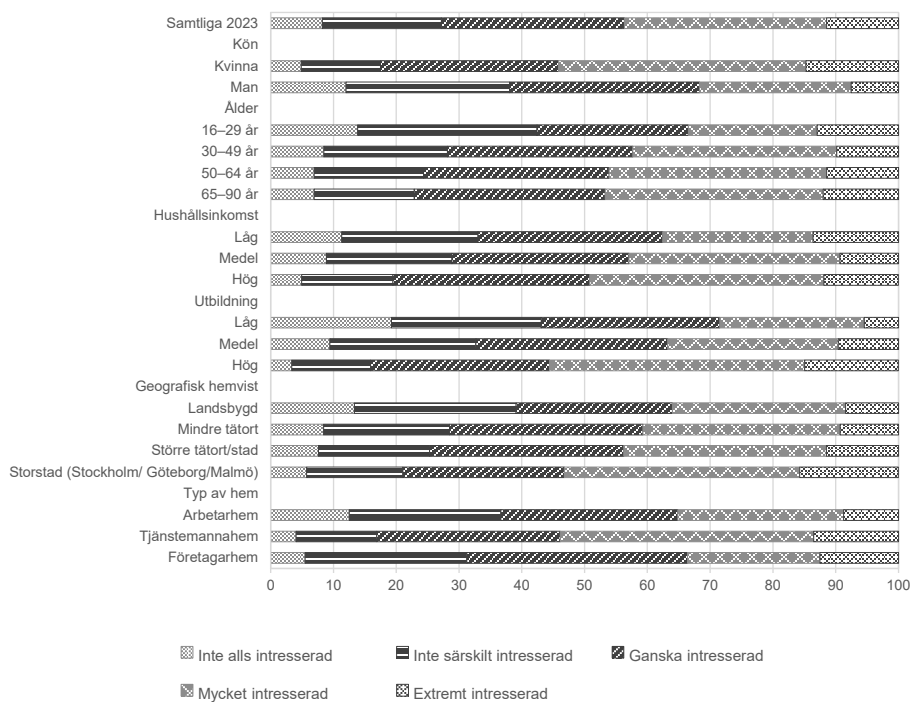
Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 5. Intresse för musik, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

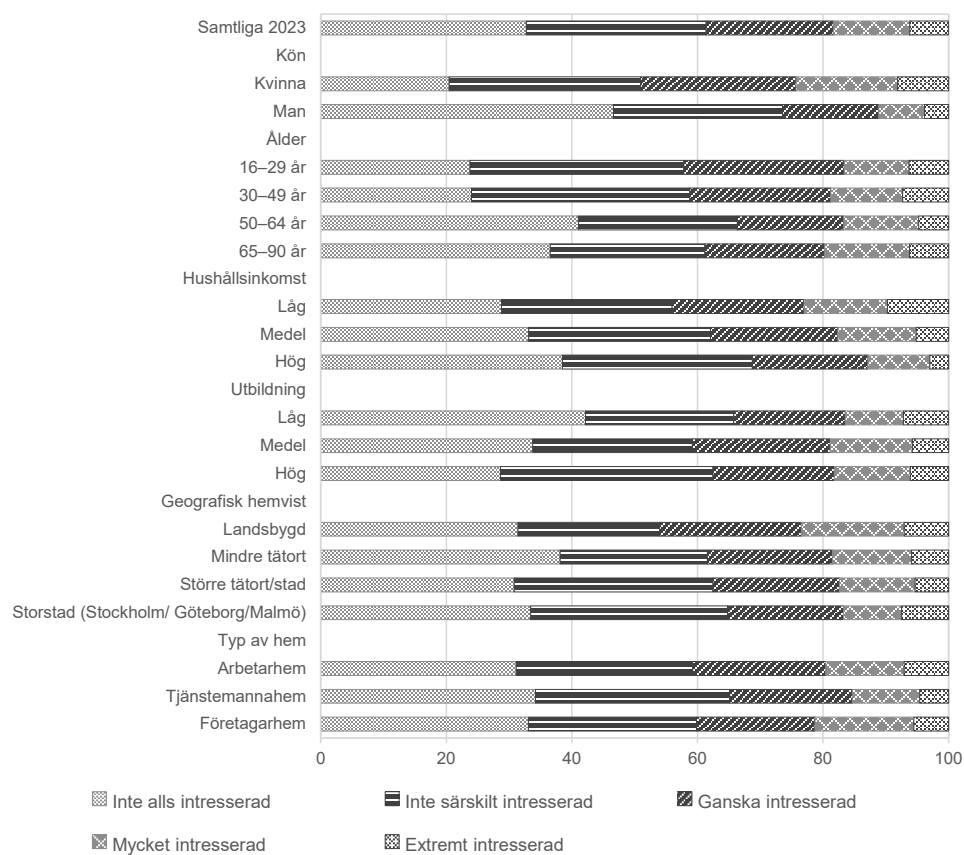
Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 6. Intresse för läsning, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

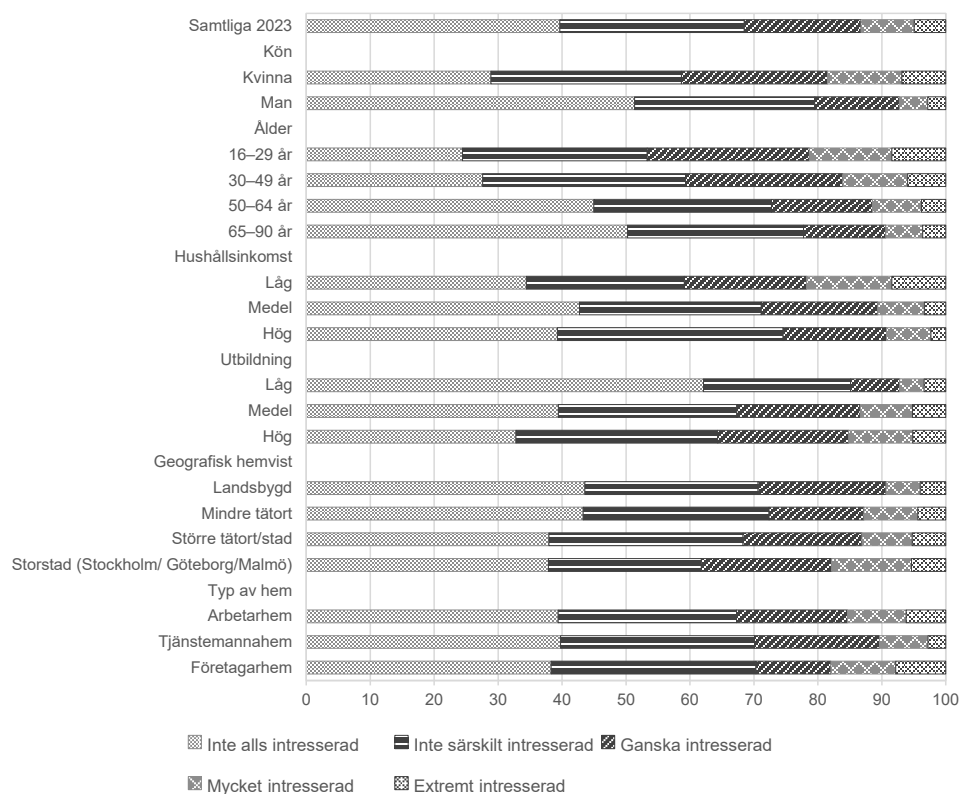
Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 7. Intresse för handarbete/hantverk, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

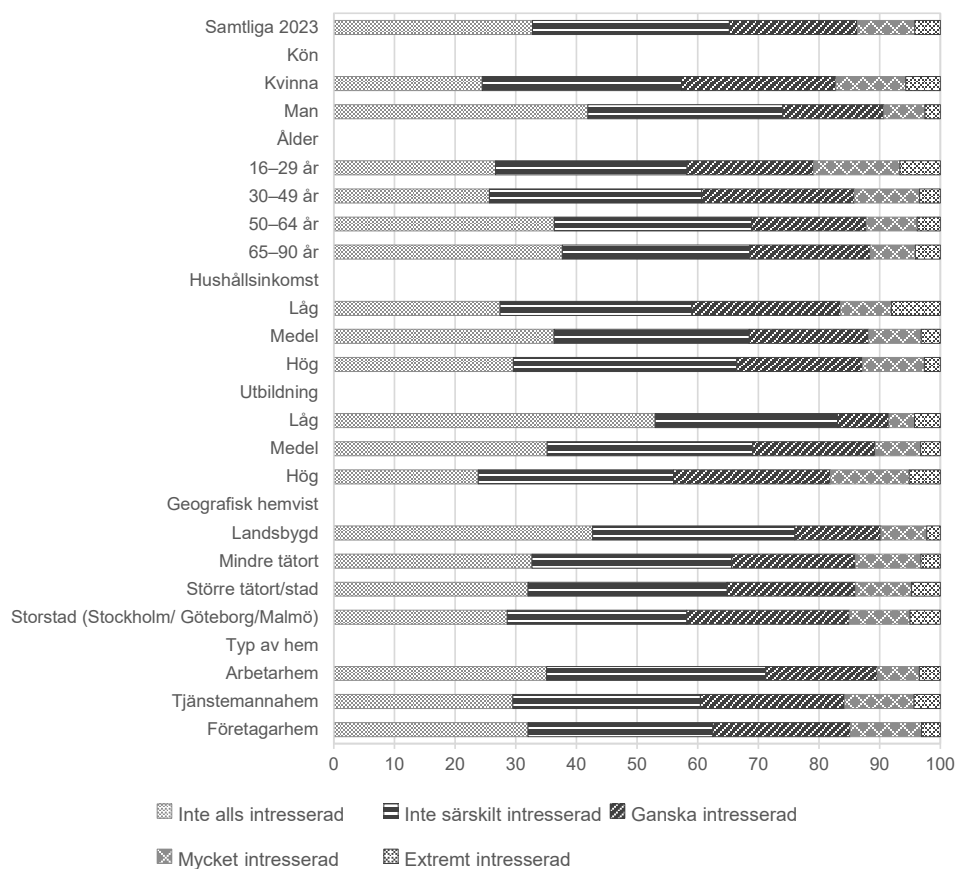
Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 8. Intresse för att teckna eller måla, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

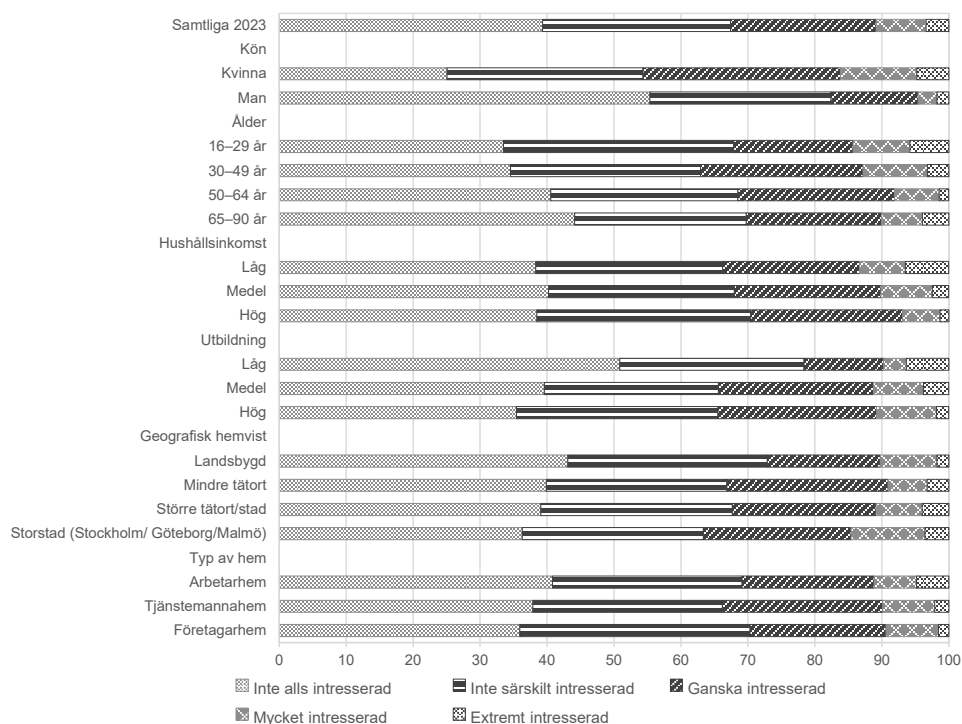
Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 9. Intresse för att skriva, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

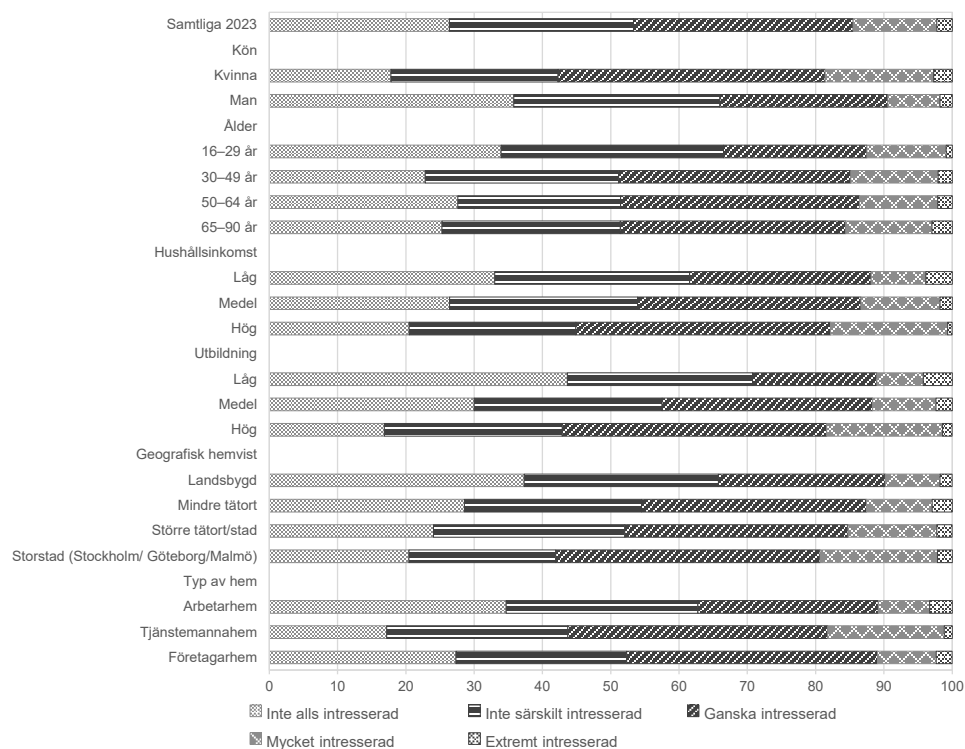
Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 10. Interesse för dans, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

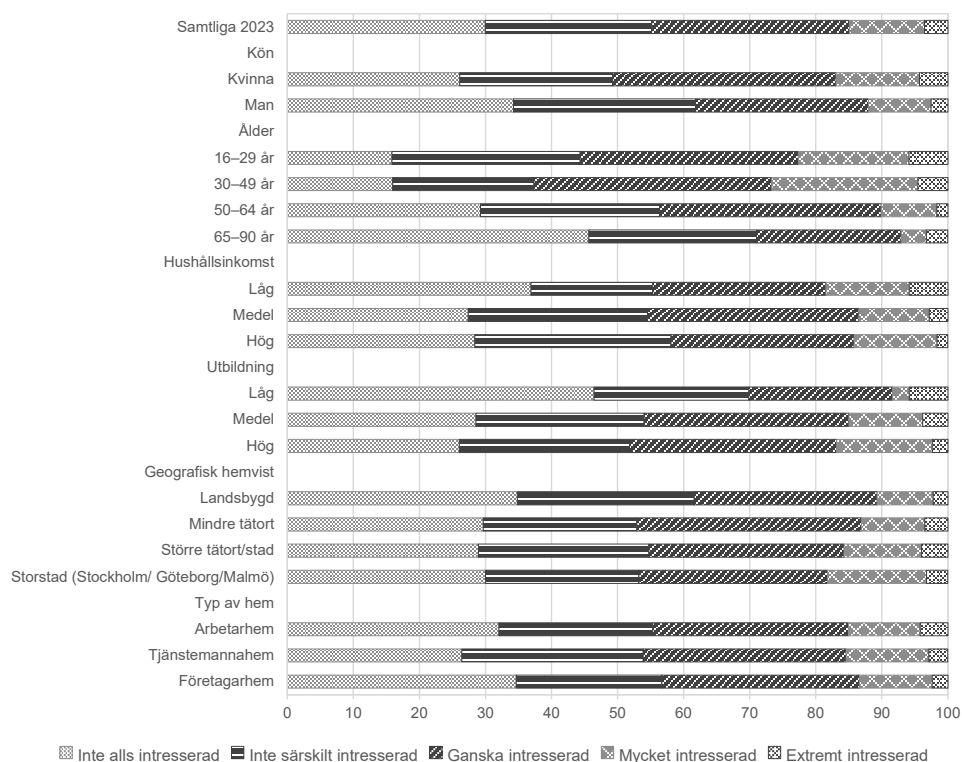
Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 11. Intresse för teater eller föreställning, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

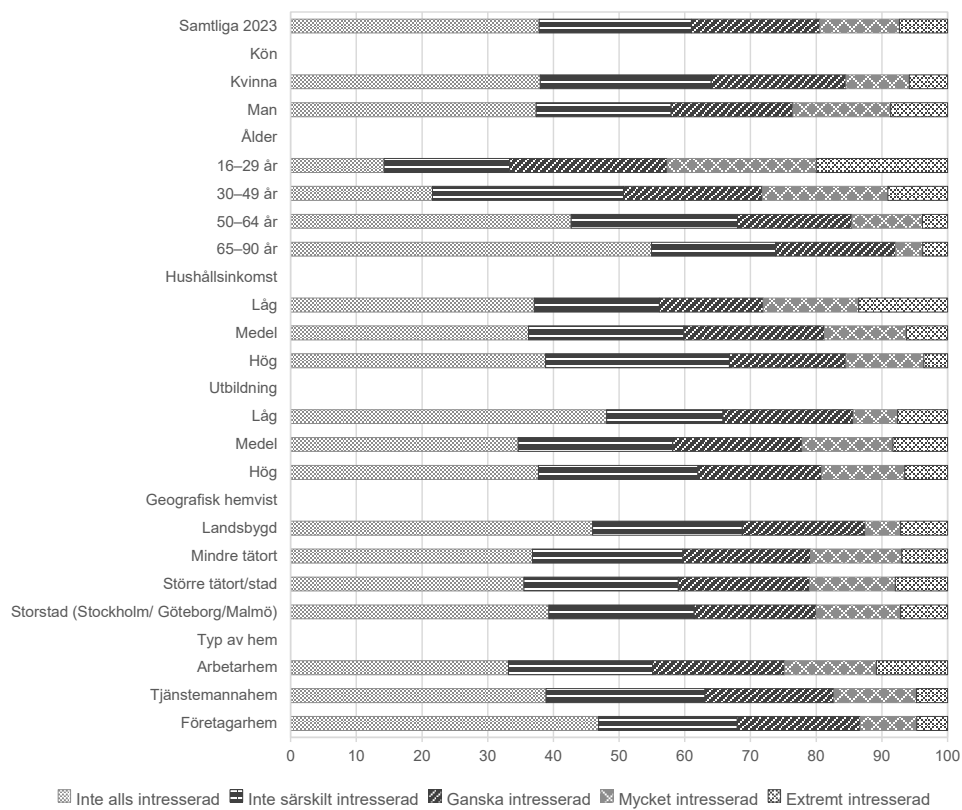
Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 12. Intresse för brädspel/rollspel/sällskapsspel, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Figur 13. Intresse för dator-, tv- eller mobilspel, uppdelat på kön, ålder, hushållsinkomst, utbildningsnivå, geografisk hemvist, typ av hem, 2023, andel i procent.

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Bilaga 2

Bilaga 2 innehåller tabeller med de oddskvoter som de logistiska regressionerna lett fram till. Oddskvoterna är underlag för de resultat som beskrevs i avsnittet *De olika bakgrundsfaktorernas separata betydelse*

Tabell 11. Oddskvoter för logistisk regression av konstantintresse mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Ålder	1,01
Kvinna kontra man	1,81
Hög utbildning kontra medel utbildning	1,42
Låg utbildning kontra medel utbildning	0,59
Mindre tätort kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	0,50
Ren landsbygd kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	0,44
Stad eller större tätort kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	0,63
Arbetarhem kontra tjänstemannahem	0,69
Företagarhem kontra tjänstemannahem	1,22

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 12. Oddskvoter för logistisk regression av kulturarvsintresse mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Ålder	1,01
Kvinna kontra man	0,72
Hög utbildning kontra medel utbildning	1,46
Låg utbildning kontra medel utbildning	0,38

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 13. Oddskvoter för logistisk regression av filmintresse mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Ålder	0,99
Hög utbildning kontra medel utbildning	1,45
Låg utbildning kontra medel utbildning	0,69

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 14. Oddskvoter för logistisk regression av musikintresse mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Ålder	0,99
Hushållsinkomst 200 001–600 000 kr kontra mer än 600 000 kr	1,59
Hushållsinkomst max 200 000 kr kontra mer än 600 000 kr	0,91

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 15. Oddskvoter för logistisk regression av intresse för läsning mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Ålder	1,03
Kvinna kontra man	3,11
Hög utbildning kontra medel utbildning	2,07
Låg utbildning kontra medel utbildning	0,44
Arbetarhem kontra tjänstemannahem	0,53
Företagarhem kontra tjänstemannahem	0,52

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 16. Oddskvoter för logistisk regression av intresse för handarbete eller hantverk mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Kvinna kontra man	2,64
Hög utbildning kontra medel utbildning	0,81
Låg utbildning kontra medel utbildning	0,58
Hushållsinkomst 200 001–600 000 kr kontra mer än 600 000 kr	1,37
Hushållsinkomst max 200 000 kr kontra mer än 600 000 kr	1,64

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 17. Oddskvoter för logistisk regression av intresse för att teckna eller måla mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Ålder	0,98
Kvinna kontra man	2,73
Hög utbildning kontra medel utbildning	1,14
Låg utbildning kontra medel utbildning	0,39
Hushållsinkomst 200 001–600 000 kr kontra mer än 600 000 kr	1,44
Hushållsinkomst max 200 000 kr kontra mer än 600 000 kr	2,38

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 18. Oddskvoter för logistisk regression av intresse för att skriva mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Kvinna kontra man	2,02
Hög utbildning kontra medel utbildning	1,98
Låg utbildning kontra medel utbildning	0,46
Mindre tätort kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	0,90
Ren landsbygd kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	0,45
Stad eller större tätort kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	0,79
Hushållsinkomst 200 001–600 000 kr kontra mer än 600 000 kr	1,19
Hushållsinkomst max 200 000 kr kontra mer än 600 000 kr	1,96

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 19. Oddskvoter för logistisk regression av dansintresse mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Kvinna kontra man	3,96
Hög utbildning kontra medel utbildning	0,91
Låg utbildning kontra medel utbildning	0,52

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 20. Oddskvoter för logistisk regression av intresse för teater eller föreställning mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Ålder	1,02
Kvinna kontra man	2,79
Hög utbildning kontra medel utbildning	1,69
Låg utbildning kontra medel utbildning	0,48
Mindre tätort kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	0,76
Ren landsbygd kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	0,43
Stad eller större tätort kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	0,66
Arbetarhem kontra tjänstemannahem	0,71
Företagarhem kontra tjänstemannahem	0,96

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 21. Oddskvoter för logistisk regression av intresse för brädspel, rollspel eller sällskapsspel mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Ålder	0,97
Kvinna kontra man	1,73

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

Tabell 22. Oddskvoter för logistisk regression av intresse för dator-, tv- eller mobilspel mot bakgrundsfaktorer

Effekt	Oddskvot
Ålder	0,97
Kvinna kontra man	0,68
Ren landsbygd kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	1,36
Stad eller större tätort kontra Stockholm, Göteborg, Malmö	0,88
Arbetarhem kontra tjänstemannahem	1,42
Hushållsinkomst 200 001–600 000 kr kontra mer än 600 000 kr	1,51
Hushållsinkomst max 200 000 kr kontra mer än 600 000 kr	1,64

Källa: SOM-institutet bearbetat av Kulturanalys

